Jolsvai András

# *Eperszezon XIX.*

**38.**

Azon a napon, amikor betöltötte a tizennyolcat, az apja elvitte Franzl-ot a vidám lányokhoz.

Zimmerl Szepi régi, meghitt viszonyt ápolt az efféle intézményekkel, nem mintha máshol nem talált volna ölelő karokra, hanem mert szerette ezeknek a házaknak a melegségét, nyíltságát, őszinteségét, s szerette azokat a hagyományokat, melyeket ott féltő gondossággal ápoltak, s mert nem lankadó tudásszomja, mely az életnek ezt a területét érintette, ott mindig képes volt lecsillapodni.

Tívó Anna maga is támogatta a férje ilyen irányú érdeklődését, jól tudta, hogy a férfiakat az égiek nem teremtették monogámnak, mindenkinek jobb tehát, ha az ura szervezett körülmények között hódolhat a szenvedélyének, amiből nem következhetnek bonyodalmak, s aztán a felhalmozott tudást a kettejük kapcsolatában is kamatoztathatják. Tívó Anna egész életében meg volt róla győződve, hogy a gazda alaposan alulválasztott vele, s egyszer majd lecseréli őt egy méltóbb társra, és persze miközben mindent megtett, hogy ez soha ne következzék be, vagy csak nagysokára, erősen támogatta az efféle látogatásokat, mert azoktól, különös mód, a kapcsolatuk megszilárdítását remélte. Zimmerl Szepi tehát nem titokban vagy hallgatólagos elnézéssel kísérve járt a nyilvánosházakba, mint a korabeli férfiak többsége, hanem nyíltan. Hazatérve el is mesélt ezt-azt a feleségének az ott történtek közül, amit meg nem mesélt el, arról a Tívó Anna rövidesen érkező míderek, harisnyatartók és harisnyák alakjában kaphatott képet, meg persze ölelkezéseik újfajta dimenzióiból következtethetett erre-arra.

(Zimmerl József világéletében nyitott volt a női bájakra, ifjúkorában nem utasított vissza egyetlen ajánlatot sem, persze, ahogy ilyenkor lenni szokott, a híre egy idő után nagyobb volt a valóságnál. Ám amikor a Tívó Annát megtalálta magának, felhagyott a kalandozással. Nem magasztos erkölcsi okokból, nem, egyszerűen azért, mert a feleségében megtalált mindent, amire vágyott. Azaz a házasságában jószerivel tényleg monogámként élt – a nyilvánosházak, mint látjuk, nem számítanak be –, de azért nem bánta, hogy megmaradt a híre, miszerint megfordul minden szoknya után. Már csak a legendárium miatt is.)

Zimmerl Szepi valaha bejáratos volt minden jelesebb vigalmi intézménybe, de az utóbbi években már csak a Karola nagyság Magyar utcai

kirendeltségét látogatta. Ez egy igazi családias ház volt, mindenki ismert mindenkit, a cselédeken és a zongoristán kívül csak öt-hat lány lakott benne, meg persze maga a madam, a Karola nagyság, akit Szepi elsőfű kisbárány korától ismert (Karola nagyság azt állította, hogy a gazda indította el a pályán, ő volt az első férfi az életében, igaz, ugyanezt mondta minden hajdani törzsvendégének), végigkísérte karrierjét, s a történeteit éppúgy ismerte, mint a szeplőket a hátán. Karola nagyság néhány éve már visszavonult a napi küzdelmektől, s a kapitányi hídról irányítja a műintézményét, de Szepi kedvéért néha még megoldja fejedelmi slafrokja derékövét, csak a szűrt fényekhez ragaszkodik ilyenkor. Szepi mostanában megejtett látogatásainál is nagyobb súly esik már a hagyománytiszteletre meg a gasztronómiai élvezetekre, de azért mindig van egy kis szőrmente is, melyet inkább az évtizedes rutin irányít, nem pedig a véráram. És ha a csillagok különlegesen jól állnak, megesik, hogy Karola bemutatja a gazdát valamelyik frissen érkezett kolléganőjének, állítva, hogy a jelentős korkülönbség ellenére van mit tanulniuk egymástól.

A meghitt viszonyra jellemző, hogy Karola nagyság a születésnapját már régóta a Zimmerliben ünnepli, Tívó Anna ilyenkor különösen kitesz magáért, szív alakú puncstortát süt a madamnak, egyetlen gyertyával: Karolának nincs életkora, csak születésnapja van. A zenekar a Karola nagyság kedvenc dalait játssza egész este, a törzsvendégek kézcsókra járulnak a ház régi barátjához, és úgy tesznek, mintha csak évente egyszer, itt találkoznának a Karola nagysággal. Az asszony távoztakor a Stau bácsi kocsija (na, azok a lovak is tudják ám maguktól, merre kell menni) tele van ajándékokkal, lekváros meg befőttes üvegekkel, meg egy orchideacsokorral: ez a virág akkor lett a Karola nagyság kedvence, midőn még a színpaddal is kacérkodott.

Mindebből látszik, hogy amikor a Szepi elvitte a fiát a Karola nagyság intézetébe, az szinte olyan volt, mintha rokonlátogatásra vitte volna. Előzőleg meg is hányták-vetették a Franzl dolgát a madammal, Karola nagyság a személyi állományt erre az estére egy bonyolult csereügylet révén két fővel bővítette, egy nagysörényű anyatigrissel, aki egy egész regimentet képes volt elfogyasztani vacsorára, és egy szelíd őzikével, akiről lerítt, hogy csak egy kis simogatásra vágyik, semmi másra. És középen voltak a szalon sokat próbált lányai: ha ebből a szortimentből nem tud választani a gyerek, megeszem a kalapomat, mondta Karola nagyság, és ez komoly ajánlat volt, lévén a Karola nagyságnak ötvenkét kalapja.

Franzl nyugodtnak és érdeklődőnek tűnt a fiakerben, azt felelte az apja kérdésére, hogy igen, megértette, most fogja átlépni a felnőttkor

küszöbét, s arról érdeklődött, mennyi ideje van erre az átlépésre. Egy óra, mondta az apja, de ha ennyi nem elég, azt is megoldjuk.

Franzl kezet csókolt Karola nagyságnak, felhajtotta a pezsgőt, aztán a teljes létszámban felsorakozott személyi állományból kiválasztotta az anyatigrist, és felsétált vele egy emeleti szobába. Karola elismerően biccentett a fejével, tiszta apja, mondta kissé megilletődve. Aztán bemutatta Szepinek az őzikét, üssék el ők is az időt valahogy, amíg a fiú férfivá érik odafönt.

Szepi ezúttal hamar belefáradt a simogatásba, kiült hát inkább a szalonba, és míg a zongorista olasz operaslágereket játszott szordínóban, elmesélte a Karola nagyságnak, hogyan töltötte ő a tizennyolcadik születésnapját a temesvári kuplerájban. Szemmel jól látható összeg ütötte épp a markát egy finánccmentes dohányszállítmányban való részvételért, s ő ezért az összegért az egész házat megvehette egy éjszakára. Minden részletre nem emlékszik ugyan, de arra igen, hogy reggelre kelvén négy mezítelen lány mellett ébredt egy duplaágyon, akik akkor még, születésnapi grátiszként, kihozták belőle, amit ki lehetett hozni.

Karola nagyság úgy tett, mintha először hallotta volna ezt a történetet, aztán azt mondta, amit mindig mondani szokott ennél a résznél: juventus ventus.

Ötvenkilenc perc ötvenöt másodperckor nyílt az ajtó, és Franzl meg az anyatigris (Vilmácska volt a neve, derült ki mellékesen) lépett ki rajta.

– Ilyen jót régen játszottam! – mondta a lány kipirultan.

Szepi büszkén vette elő öblös pincértárcáját.

Hazafelé a fiakerben azért kiderült kézen-közön, mivel telt az az óra az emeleten. Franzl levetkőztette a nőt, aztán kért egy kisollót, és kiszabadította a fűzője halcsont-merevítőit. Lerakta őket kettejük közé az ágyra, aztán kezdődött a játék. Felváltva kellett egy-egy csontot a helyére illeszteni, aki tévesztett, annak fel kellett hajtania egy kupica likőrt. Vilmácska hamar jókedvre hangolódott, merthogy mindig ő vesztett. Franzl tévedhetetlennek bizonyult. Pedig egy óra alatt négyszer is végigjátszották az egészet.

– Más nem volt? – kérdezte Szepi reménykedve.

– Nem. Minek kellett volna lennie?

A gazda sóhajtott, és nem szólt többet. Otthon is hallgatott egész este, Tívó Anna alig bírta türelemmel. Végül csak az ágyban tudta megkérdezni a férjét.

– Na?!

– Majd még megyünk! – válaszolta Zimmerl József, és magára húzta a takarót.

**39.**

Tívó Anna megbetegedett.

Ennek a mondatnak kilencvenhárom őszéig nem lett volna valóságalapja. Sőt, értelme se. Értelme, mondjuk, most se volt, ez annyira lehetetlennek tűnt, és annyira nem volt senki felkészülve rá, hogy mindenki csak téblábolt, ijedten, szeppenve, senki elképzelni se tudta, hogyan lesz akkor tovább.

Ledőlt a főárbóc, s a hajó süllyedni kezdett.

Tívó Anna soha addig nem volt beteg. Mit beteg, baja se volt soha, panasza se. Elnyűhetetlen, sebezhetetlen, fáradhatatlan lény volt a Tívó Anna, minden nap négykor kelt, és éjfélkor feküdt, és egy sóhaj el nem hagyta a száját soha. Nem csoda, hogy a Zimmerli nem volt felkészülve erre a fordulatra. Hogy a Tívó Anna megbetegszik.

Leginkább maga Tívó Anna nem volt felkészülve rá. Ezért aztán rá se hederített a mellkasában megtelepedett szúró fájdalomra, az egyre erősödő száraz köhögésre, a forró homlokára. Semmi komoly, majd elmúlik. És így voltak ezzel a többiek is, látták ugyan a lázrózsákat a Tívó Anna arcán, hallották a köhögésrohamokat, meg is kérdezték, aggódva, hogy nincs-e valami baj, de amikor a Tívó Anna erre azt válaszolta, nincs, el is hitték neki. Muszáj volt elhinniük, ők se tudták elképzelni, mi lenne, ha a Tívó Anna egyszer letenné a főzőkanalat.

Ezért aztán már csak akkor kapta fel a fejét mindenki, amikor nagy volt a baj. Ha a Stau bácsi nem kanalazza éppen a konyhán az aznapi csumit, a Tívó Anna beleájult volna egy vájdling forró vízbe, egyenesen egy frissen kopasztott (egykor) kendermagos tyúk mellé.

Lefektették akkor a Tívó Annát, priznicet tettek a homlokára, és elszalajtották (elbicikliztették) a Franzl-t a Bársony doktorért.

A Bársony doktor tavaly nyitott praxist a postalóállomás mellett, akkor levizitált a környéken, itthagyta a névjegyét is, hogy ha bármi adódna, szívesen áll a kedves Zimmerl-család rendelkezésére, a helyiek megköszönték illendően, de megmondták kereken, hogy őbelőlük a Bársony doktor nem fog meggazdagodni, merthogy ők szívós sváb felmenőkkel büszkélkedhetnek, náluk nem divat a betegség.

– Biztos, ami biztos – felelte a Bársony doktor, és attól kezdve a kapcsolatépítésnek azt a módját választotta, hogy hetente egyszer-kétszer ott vacsorázott leendő pacienseinél, a Zimmerliben. És ha már ott volt, rendelt is, kórisméket állított fel, és recepteket írt, a környék lakói hamar megszokták, hogy a Bársony doktor szerdán és pénteken délután a Zimmerliben található, bárkinek bármi panasza van, ott ráakadhat. A

Zimmerl-családnak nem volt ellenére a dolog, hiszen a doktor jelenléte új és új vendégek feltűnését hozta magával. Lolának még az is megfordult a fejében, hogy kiveti a hálóját a doktor Bársonyra, de aztán kiderült, hogy az orvos már nős (igaz, a feleségét még senki se látta, állítólag valami külhoni fürdőben keres gyógyírt a házasságára), így ez a lehetőség lekerült a napirendről.

Tívó Anna utolsó erejével még tiltakozott egyet, hogy ő nem beteg, csak megszédült, fölösleges hozzá orvost hívni, megy vissza rögtön a konyhába, nehogy odakozmáljon a puding, de aztán rázni kezdte a hideg, és a szava is elakadt, majd rövidesen lázas álomba merült. Csak akkor ébredt föl, mikor a Bársony doktor belépett a szobába.

– Ne féljen, asszonyom, mindjárt utánanézünk, mi lehet a baj, s aztán megtaláljuk a gyógymódot is – mondta a Bársony doktor, és a hangja is olyan volt, mint a neve. Tívó Anna kiszáradó torokkal suttogta: – Köszönöm!

Lola meg a Kató két oldalról emelve felültették az anyjukat, nagy párnákkal megtámasztották a hátát, aztán az orvosra néztek. Az éppen a sztetoszkópját halászta elő a bőrtáskájából.

– Derékig vetkőztessék le a beteget! – mondta rutinszerűen. Tívó Anna, akinek az előbb még suttogni se volt ereje, hirtelen felsikoltott.

– Azt nem lehet! Nem engedem! Engem a férjemen kívül még senki sem látott mezítelenül!

Az orvos odalépett az ágyhoz, megfogta az asszony kezét, és megsimogatta.

– Nyugodjon meg, kedves Anna! Én itt most nem egy férfi vagyok, hanem egy orvos. És ön nem egy nő, hanem egy beteg, akit meg kell vizsgálnom ahhoz, hogy meggyógyítsam! Az orvosnak és a betegnek nincs neme. Kegyedet nőként eztán se látja senki meztelenül.

Tívó Anna minden erejét elvette a tiltakozás, visszahanyatlott a párnára, de a lányainak így is minden ruhadarab ellen külön háborút kellett viselniük, és amikor egy se maradt, Tívó Anna a karjait védekezően a mellei elé fonta, és követelte, hogy csukják be a spalettákat, és csavarják le a lámpákat. Végül egy távoli állólámpa fényét engedélyezte, nagy nehezen, de az orvoson kívül mindenkit kiparancsolt a szobából.

Bársony doktor szelíden lefejtette a karokat a mellekről, leült az ágy szélére, egészen közel hajolt az asszonyhoz, és régimódi, egyhallgatós sztetoszkópjával végigbarangolta a mellkasát. Aztán megkopogtatta a hátát, megnézte a torkát, és végül visszaengedte a párnákra.

A vizit végén annyit mondott.

– Csak akkor tudom meggyógyítani, ha mindig szót fogad nekem.

Tívó Anna már eltűnt a takaró alatt, csak az orra látszott ki, azzal bólintott, hogy érti.

Az ajtó túloldalán ott taposta egymás sarkát az egész család.

Bársony doktor komótosan kezet mosott az érkező lavórban, finom, fehér kezét hosszú percekig törölgette, tisztogatta, aztán kisétált a nagyterembe, leült a törzsasztalához, megírt néhány receptet, csak aztán szólalt meg.

– Pneumónia, nincs kétség.

Janka, ha ott van, tudta volna, hogy a pneumónia tüdőgyulladást jelent, de hát a Janka már nem volt ott. A Bársony doktornak el kellett magyaráznia.

– Ágynyugalom, lázcsillapító, fokozott folyadékbevitel, könnyű étrend, primőrök. Az első két hét a kritikus. Ha azon túl vagyunk, reménykedhetünk.

– Úgy érti, doktor, hogy meg is halhat? – Zimmerl József belecsuklott az ijedtségbe.

– Mindannyian halandók vagyunk, gazda! De azért ne gondoljunk mindjárt a legrosszabbra. Anna asszony erős, le fogja győzni a kórt. Mi meg majd segítünk. Na, de most ennék valamit erre az ijedtségre. Ma még nem is reggeliztem. Mi van a konyhán?

– Összeütök egy hagymás-kolbászos rántottát, ha megfelel – szólt a Lola bizonytalanul. Bársony doktor bólintott.

Megijedni sem volt idő. Benéztek a beteghez, aki mélyen aludt, aztán összeült a válságstáb a fogadószobában. Az már látszott, hogy ez nem egy három napos betegség, itt hetekben kell számolni, de az is lehet, hogy hónapokban, itt hosszú távú megoldást kell találni a Tívó Anna hiányára. Beletelt egy kis időbe, amíg felfogták, hogy mi vár rájuk. Pontosabban fel nem is fogták, annyira nem volt elképzelhető a számukra, hogy a Tívó Anna nincs a helyén, hogy a maga csendes, észrevétlen módján nem tartja a vállán az egész masinériát, de legalább annyit megértettek, hogy itt valamit tenni kell. Végül az a döntés született, hogy Janka időlegesen hazaköltözik, és átveszi a konyha irányítását (ez aztán úgy módosult, hogy Janka nappal a Zimmerliben tartózkodik, de konyhazáráskor Stau bácsi hazaviszi: Pieke József ragaszkodott hozzá, hogy a felesége minden éjjel mellette aludjon – elég messze jártak már a szegény Helén hagyományaitól), a lányok pedig, ha tudnak, besegítenek (ez a terv annyi változást szenvedett, hogy Kató azt mondta, ő, ha kell, három helyett is dolgozik a placcon, de a konyhába nem hajlandó elásni magát: mi lesz, ha a nagy Ő éppen akkor kukkant be az ajtón, és sehol nem találja?), a gazda ezután nem hagyja el a házat, azon kívül, hogy ellátja a főnöki és fizetőpincéri feladatokat, ő tömi be az adódó lukakat. Franzl-é a felszolgálás

mellett a biciklis hordári szerep (reméljük, idén későn fog havazni), ő jár a patikába meg a doktor úrhoz, ha kell, Stau bácsi pedig átveszi a beszerzési feladatokat. (Az is egész embert kíván: hol szerez az ember novemberben bármilyen primőrt is?) A főápolói szerepet Trézsinek szánták, de ő most nem tudta otthagyni az újszülöttjét, felosztották hát maguk között a napot, éjszakát, így aztán valaki mindig volt a beteg mellett.

Délutánra tudta egész Istvánmező, mi történt. Mindenki személyesen jött jobbulást kívánni, az egyik gyógykenőcsöt hozott, a másik gyógymézet, a harmadik csipkeszörpöt, a negyedik narancsot: most derült ki, mennyien szeretik a környéken a Tívó Annát – akit pedig alig láttak, de mesés főztjét jól ismerték. Márton atya mindent beleadva imádkozott a gyógyulásáért, Makai Emil verset írt a felépüléséért, a zenekar andalító keringőket játszott csak, amelyet híres gyógyhelyeken szokás.

Este Zimmerl József ágyat vetett magának a fogadószobában, de nem tudott elaludni. Ha a felesége meghal, vele hal ő is, határozta el. Anna nélkül egyetlen percet se volna érdemes élnie. Igaz, nem is tudna már.

Felkelt, hogy benézzen a beteghez. A hálószoba küszöbén, a becsukott ajtó előtt, keresztben, a fia feküdt, mint egy házőrző kutya, úgy, és álmában morgott is a közeledőre, ahogy illik. Szepi, életében először, elsírta magát, aztán visszafordult.